

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoR/7/2023
Identifikačné číslo spisu:	1318207247
Dátum vydania rozhodnutia:	22.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1318207247.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletého O. H., narodeného X. Z. XXXX, G., G. XF, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vázovova 7/A, dieťa matky F. G. Z., narodenej X. N. XXXX, H. - Q., G. XXX, prechodne G., O. X/L, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Konvičným, Košice, Rázusova 1, a otca F. O. H., narodeného X. P. XXXX, G., G. X/F, zastúpeného advokátskou kanceláriou Kanisová & Kanis Advokátska kancelária s. r. o., Bratislava - mestská časť Nové Mesto, Ďumbierska 3F, o výkon rozhodnutia o úprave práv a povinností k maloletému, vedenej na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B3-37Em/7/2018, pôvodne vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 37Em/7/2018, o dovolaní oprávnenej - matky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. septembra 2022 sp. zn. 18CoE/99/2022, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 29. septembra 2022 sp. zn. 18CoE/99/2022 a uznesenie Okresného súdu Bratislava III z 11. mája 2022 č. k. 37Em/7/2018-682 zrušuje a vec vracia Mestskému súde Bratislava II na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie,
skutkový stav, argumentácia strán sporu

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 11. mája 2022 č. k. 37Em/7/2018-682 zamietol návrh oprávnenej/matky na nariadenie výkonu neodkladného opatrenia, nariadeného uznesením Okresného súdu Bratislava III z 9. októbra 2018 č. k. 39P/250/2018-16 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP/7/2019 (ďalej len „neodkladné opatrenie“).

1.1. Oprávnená/matka sa podaním doručeným súdu 26. novembra 2018 domáhala nariadenia výkonu neodkladného opatrenia, ktorým bol upravený styk matky s maloletým dieťaťom tak, že táto má právo stretávať sa s maloletým O. H., narodeným X. Z. XXXX každý párný kalendárny týždeň v čase od piatku od 12.00 hod. do nedele 19.00 hod., v čase od 21. decembra 2018 od 08.00 hod. do 28.

decembra 2018 do 18.00 hod. s tým, že matka si maloletého v súdom stanovenom čase prevezme v predškolskom zariadení, ktoré maloletý navštevuje a odovzdá ho v mieste bydliska otca maloletého. V prípade, že sa maloletý nebude nachádzať v predškolskom zariadení, matka si ho prevezme v mieste bydliska otca maloletého. Súd určil, že neodkladné opatrenie bude v časti úpravy styku matky s maloletým v každom párnom kalendárnom týždni trvať do právoplatného skončenia konania o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 38P/60/2017 (s účinnosťou od 1. júna 2023 vedeného na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B3-38P/60/2017 - pozn.). Svoj návrh oprávnená odôvodnila tým, že otec maloletého od 2. septembra 2018 porušuje neodkladné opatrenie a bráni jej v akomkoľvek kontakte s maloletým a to nielen osobným, ale aj telefonickým. Poukázala na neúspešnú realizáciu styku v období od 16. novembra 2018 do 18. novembra 2018, kedy si 16. novembra 2018 prišla prevziať maloletého v predškolskom zariadení, avšak riaditeľka predškolského zariadenia jej odmietla dieťa odovzdať, pričom následne telefonicky riaditeľka kontaktovala otca maloletého, ktorý sa dostavil do zariadenia a oznámil jej, že dieťa s ňou neodíde, berie ho domov. K odovzdaniu dieťaťa na styk nedošlo. Taktiež oprávnená uviedla, že sa o styk pokúsila opakovane nasledujúci deň, aj dňa 18. novembra 2018, avšak pre negatívny postoj otca bezúspešne. Z konania otca má oprávnená presvedčenie, že otec maloletého sa snaží docieľiť, aby ju úplne vylúčil zo života maloletého dieťaťa.

1.2. Súd prvej inštancie mal v konaní preukázané, že styk maloletého s matkou je upravený neodkladným opatrením. Matka sa s maloletým podľa nariadeného neodkladného opatrenia nestretáva z dôvodu, že maloletý styk s matkou odmieta. Svoj názor maloletý vyslovil aj pred súdom a kolíznym opatrovníkom. Vzťahy medzi rodičmi sú vážne narušené, medzi rodičmi je výrazný rodičovský konflikt. Rodičia sa opakovane zúčastnili odborného psychologického poradenstva. V konaní bolo vykonané znalecké dokazovanie znaleckým ústavom, ktorým bol vypracovaný znalecký posudok. Podľa znaleckého ústavu za daných okolností nemá význam maloletého do kontaktu s matkou nútiť, matka by sa mala snažiť s pomocou otca udržiavať kontakt s maloletým. Podľa znaleckého ústavu by bolo pre maloletého aktuálne najmenej stresujúce, aby zostal v domácnosti otca. Nutnosť „presťahovať sa do domácnosti matky“ by bola pre maloletého veľkým stresom. Znalecký ústav odporúčal, aby maloletý zatiaľ nemusel byť vystavený ani nutnosti stretávať sa s matkou. Rodičom bola opakovane poskytnutá odborná psychologická pomoc, zúčastnili sa opakovane odborných psychologických poradenstiev. Otec komunikoval záujem zúčastniť sa opakovane poradenstva, matka výslovne uvádzala, že sa ďalších odborných poradenstiev zúčastňovať už nebude. Súd prvej inštancie na základe vyššie uvedených skutočností skonštatoval, že v danej veci nie sú dané dôvody na nariadenie výkonu súdneho rozhodnutia pre existenciu ospravedlniteľných dôvodov spočívajúcich v odmietavom postoji maloletého k stretnutiam s matkou. Maloletý nepochybne ťažko znášal situáciu, v ktorej sa nachádzal v súvislosti s násilným vynucovaním si styku matkou, či už v škole, kde sú prítomní aj spolužiaci, alebo pred miestom bydliska za účasti polície a cudzích ľudí.

1.3. Po právnom posúdení veci podľa § 2 ods. 1, 2, § 370 ods. 1, § 372, § 374, § 375, § 376 ods. 1, § 377 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“), § 3 ods. 1, 2 a 3 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých (ďalej len „vyhláška č. 207/2016 Z. z.“) a § 43 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov súd prvej inštancie prihliadol za danej situácie na ospravedlniteľné dôvody a výkon súdneho rozhodnutia nenariadil. Dospel k záveru, že maloletý styk s matkou odmieta a toto odmietanie nemožno pripísať manipulácii a ovplyvňovaniu otcom, použitie donucovacích prostriedkov by bolo podľa názoru súdu kontraproduktívne, mohlo by mať za následok väčšiu degradáciu vzťahov medzi maloletým a matkou, ktorý vzťah podľa názoru súdu možno postupne obnoviť stretávaním sa matky s maloletým v prítomnosti otca a zmenou správania sa. Súd prvej inštancie doplnil, že nevyhnutným predpokladom pre nariadenie výkonu rozhodnutia je, aby práva oprávneného a im zodpovedajúce povinnosti boli nielen reálne dosiahnuteľné, ale aby súčasne boli v súlade s oprávneným záujmom maloletého dieťaťa, ktorý má prednosť pred záujmom oprávnenej osoby. V danom prípade uzavrel, že výkon súdneho rozhodnutia nie je v súlade so záujmom maloletého.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie oprávnenej uznesením z 29. septembra 2022 sp. zn. 18CoE/99/2022 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa dôkladne oboznámil s rozsiahlym spisovým materiálom súdu prvej inštancie a zistil, že súd prvej inštancie uznesením z 3. mája 2022 č. k. 39P/238/2021-91 I. výrokom zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením súdu prvej inštancie z 9. októbra 2018, č. k. 39P/250/2018-16 v spojení s uznesením odvolacieho súdu z 31. januára 2019, sp. zn. 11CoP/7/2019 (exekučný titul v prejednávanej veci), VII. výrokom súd nariadil neodkladné opatrenie, podľa ktorého je na čas do právoplatného skončenia konania vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 38P/60/2017 (s účinnosťou od 1. júna 2023 vedenej na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B3-38P/60/2017 - pozn.) matka oprávnená stretávať sa s maloletým každý kalendárny týždeň v utorok a štvrtok od 15.00 hod do 17.00 hod. a každý párny kalendárny týždeň v sobotu a nedeľu od 13.00 hod do 16.00 hod. v prítomnosti otca s tým, že matka si bude maloletého preberať pred školským zariadením, ktoré maloletý navštevuje a v dňoch, keď maloletý nebude v školskom zariadení, v mieste bydliska otca. Matka bude maloletého odovzdávať v mieste bydliska otca okrem utorka, keď bude mať maloletý anglický krúžok, kedy maloletého odovzdá na anglickom krúžku. Otec je povinný maloletého na styk s matkou riadne pripraviť a v určenom čase a mieste ho matke odovzdať a rešpektovať matkou zvolený program pre maloletého. Rodičia sú povinní správať sa ku sebe slušne, úctivo a zdvorilo. Odvolací súd poukázal, že uznesenie Okresného súdu Bratislava III z 3. mája 2022 č. k. 39P/238/2021-91 nadobudlo v VII., III. a V. výroku právoplatnosť a vykonateľnosť 19. mája 2022. Z uvedeného odvolaciemu súdu vyplynulo, že exekučný titul, ktorého výkonu sa oprávnená/matka maloletého svojím návrhom domáha, bol zmenený novým neodkladným opatrením nariadeným VII. výrokom vyššie uvedeného rozhodnutia, čo predstavovalo prekážku pre nariadenie výkonu rozhodnutia v predmetnej veci.

2.2. Na zdôraznenie správnosti záverov vyslovených súdom prvej inštancie odvolací súd uviedol, že nevyhnutným predpokladom pre nariadenie výkonu rozhodnutia je, aby exekučný titul, ktorý je podkladom pre nariadenie výkonu personálnej exekúcie, bol spôsobilým exekučným titulom. Nakoľko však pred nariadením výkonu rozhodnutia v predmetnej veci došlo k zmene úpravy styku oprávnenej/matky k maloletému, a to rozhodnutím súdu prvej inštancie č. k. 39P/238/2021-91, nebolo možné pre túto prekážku výkon rozhodnutia v tejto veci nariadiť. Vyslovil, že oprávnená bude môcť opätovne podať návrh na výkon rozhodnutia, ktoré aktuálne upravuje jej styk s maloletým, (tento sa má realizovať za prítomnosti otca maloletého) v prípade, ak vzhľadom na svoj návrh dôvodným a teda, že sa styk nebude realizovať v zmysle exekučného titulu. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) v spojení s § 52 CMP.

Dovolanie a argumentácia procesných strán

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala oprávnená/matka (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Oprávnená v dovolaní namietala, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil výlučne na názore, že v konaní o výkon rozhodnutia nie je možné pokračovať z dôvodu údajnej zmeny exekučného titulu, t. j. súdneho rozhodnutia, ktoré má byť predmetom výkonu a na tom, že mal byť nariadený nový styk oprávnenej s maloletým. Vychádzal pritom zo záverov neprávoplatného rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré už v čase rozhodovania odvolacieho súdu bolo samotným odvolacím súdom zmenené. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí tiež nesprávne vyslovil, že výrok VII. uznesenia súdu prvej inštancie z 3. mája 2022 č. k. 39P/238/2021-91 nadobudol právoplatnosť 19. mája 2022, napriek tomu, že oprávnená proti uvedenému výroku podala odvolanie, o ktorom Krajský súd v Bratislave v uznesení zo 17. augusta 2022 sp. zn. 11CoP/233/2022 riadne rozhodol. Odvolací súd tým, že neprávoplatnému súdnemu rozhodnutiu, zmenenému súdom vyššej inštancie, priznal účinky právoplatného rozhodnutia,

podľa dovolateľky poprel význam a podstatu inštitútu právoplatnosti súdneho rozhodnutia a rozhodol na podklade neexistujúceho rozhodnutia. Namietala, že takýmto nesprávnym postupom odvolacieho súdu došlo nielen k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, ale aj k zásahu do práva oprávnenej na spravodlivý proces.

3.2. Dovolateľka vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP ďalej uviedla, že súdy (tak súd prvej inštancie ako ani odvolací súd) sa v konaní nezaoberali viacerými relevantnými námietkami oprávnenej a v rozhodnutiach sa s nimi nijako argumentačne nevysporiadali. Súdy sa nezaoberali námietkou o absencii ospravedlniteľných dôvodov neplnenia súdneho rozhodnutia v zmysle § 3 ods. 1 vyhlášky č. 207/2016 Z. z., skutočným dôvodom, pre ktorý maloletý prezentuje svoj odmietavý postoj k realizácii styku s oprávnenou, ako ani ďalšími pre rozhodnutie zásadnými skutkovými okolnosťami resp. ďalšími podľa matky podstatnými námietkami, ktoré prezentovala opakovane v priebehu konania i v samotnom odvolaní. Súd prvej inštancie nepostupoval v súlade s požiadavkami kladenými na konanie o výkon rozhodnutia, náležite nezisťoval dôvody, pre ktoré sa súdne rozhodnutie nerealizuje, v konaní dlhodobo nekonal a toleroval protiprávne konanie povinného, v dôsledku čoho zapríčinil aj podstatné zhoršenie postavenia oprávnenej ako matky maloletého dieťaťa. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie opieral o nepravdivé a účelové tvrdenia, ktoré nemajú žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa dovolateľky nespĺňalo náležitosti v zmysle § 220 ods. 2 CSP, no odvolací súd sa s ním napriek tomu stotožnil a svoje rozhodnutie len stručne a formálne odôvodnil, v dôsledku čoho je napadnuté uznesenie nepreskúmateľné a arbitrárne.

3.3. Nesprávne právne posúdenie zo strany odvolacieho súdu sa podľa dovolateľky týkalo predovšetkým vyriešenia otázky, či súd môže svoje rozhodnutie vo veci založiť, resp. priamo odvíjať od iného súdneho rozhodnutia, ktoré ešte nenadobudlo právoplatnosť (t.j. ak voči nemu bolo riadne a včas podané odvolanie), resp. bolo dokonca v čase rozhodovania súdu už zmenené odvolacím súdom (t.j. bolo vyhovené odvolaniu voči tomuto rozhodnutiu). Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP oprávnená poukázala na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. apríla 2021 sp. zn. III. ÚS 225/2020, v zmysle ktorého sa nesprávne právne posúdenie procesných noriem považuje za vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z uvedeného dôvodu uviedla, že v danom prípade je nesprávne právne posúdenie nielen dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ale súčasne aj vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

4. Povinný v písomnom vyjadrení k dovolaniu oprávnenej navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol. Poukazoval primárne na skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Odvolací súd sa podľa názoru povinného riadne a obsírne vysporiadal so všetkými tvrdeniami oprávnenej, ktorá v odvolaní neuviedla pre rozhodnutie odvolacieho súdu žiadne relevantné nové skutočnosti či námietky. Postup odvolacieho súdu, ktorý sa v celom rozsahu stotožnil s uznesením súdu prvej inštancie, preto povinný nepovažoval za nesprávny.

5. Kolízny opatrovník sa k dovolaniu oprávnenej nevyjadril.

Posúdenie veci dovolacím súdom

6. Dovolanie podala oprávnená - matka maloletého dieťaťa vo veci upravenej v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastníčka konania - oprávnená, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné ale aj dôvodné.

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Oprávnená prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala v prvom rade z ust. § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 CSP, dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

11. V kontexte vyššie uvedeného Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že reštriktívny výklad najvyššieho súdu, vedúci k odmietnutiu dovolania v konaní o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa štvrtej časti CMP pre nespôsobilosť rozhodnutia byť prípustným predmetom dovolacieho prieskumu, by viedol k odňatiu prístupu účastníka takeého konania k dovolacej fáze konania, obmedzujúc tak jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy i jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru ústavne neakceptovateľným spôsobom (k tomu pozri nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 2. marca 2023 sp. zn. III. ÚS 546/2022-37). Prípustnosť dovolacieho prieskumu v konaniach o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa štvrtej časti CMP bola konštatovaná aj v uznesení Ústavného súdu SR z 27. októbra 2022 sp. zn. IV. ÚS 540/2022, ako aj v rozhodnutí dovolacieho súdu sp.zn. 9CdoR/5/2023. Dovolací súd preto pristúpil k vecnému prieskumu dovolania a cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľkou namietanej procesnej vade.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, a/ sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnu ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu,

právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Oprávnená namietaná vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP oprela o tvrdenie, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, arbitrárne a založené na záveroch neprávoplatného uznesenia súdu prvej inštancie, ktoré bolo v čase rozhodovania odvolacieho súdu tým istým odvolacím súdom zmenené. Argumentovala tiež nesprávnym právnym posúdením procesných noriem.

14. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (účastníkmi konania) a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

15. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu/účastníka mimosporového konania na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu/účastníka konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu/účastníka konania. Porušením uvedeného práva strany sporu/účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu/účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i príпустnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

16. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP síce umožňuje odvolaciemu súdu, aby sa v potvrdzujúcom uznesení, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody, avšak aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

17. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že odvolací súd svoje potvrdzujúce uznesenie založil predovšetkým na záveroch, že nariadeniu výkonu rozhodnutia v prejednávanej veci bráni prekážka. Uviedol, že uznesením súdu prvej inštancie z 3. mája 2022 č. k. 39P/238/2021-91 súd prvej inštancie I. výrokom zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Bratislava III z 9. októbra 2018 č. k. 39P/250/2018-16 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2019 sp. zn. 11CoP/7/2019 (exekučný titul v prejednávanej veci) a VII. výrokom nariadil neodkladné opatrenie, podľa ktorého je na čas do právoplatného skončenia konania vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 38P/60/2017 (s účinnosťou od 1. júna 2023 vedenej na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B3-38P/60/2017 - pozn.) matka oprávnená stretávať sa s maloletým každý kalendárny týždeň v utorok a štvrtok od 15.00 hod do 17.00 hod. a každý párny kalendárny týždeň v sobotu a nedeľu od 13.00 hod, do 16.00 hod. v prítomnosti otca s tým, že matka si bude maloletého preberať pred školským zariadením, ktoré maloletý navštevuje a v dňoch, keď maloletý nebude v školskom zariadení, v mieste bydliska otca. Matka bude maloletého odovzdávať v mieste bydliska otca okrem utorka, keď bude mať maloletý anglický krúžok, kedy maloletého odovzdá na anglickom krúžku. Otec je povinný maloletého na styk s matkou riadne pripraviť a v určenom čase a mieste ho matke odovzdať a rešpektovať matkou zvolený program pre maloletého. Rodičia sú povinní

správať sa ku sebe slušne, úctivo a zdvorilo.

18. Exekučný titul, ktorého výkonu sa oprávnená (matka maloletého) domáhala, bol teda podľa záverov odvolacieho súdu zmenený novým neodkladným opatrením, nariadeným VII. výrokom uznesenia Okresného súdu Bratislava III z 3. mája 2022 č. k. 39P/238/2021-91. Výrok VII. predmetného uznesenia súdu prvej inštancie mal podľa odvolacieho súdu nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť 19. mája 2022, t.j. pred vydaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd preto uzavrel, že pred nariadením výkonu rozhodnutia došlo uznesením č.k. 39P/238/2021-91 k zmene úpravy styku oprávnenej - matky k maloletému (tak, že styk sa má realizovať za prítomnosti otca) a pre túto prekážku nebolo možné výkon rozhodnutia nariadiť.

19. Dovolací súd dospel k záveru, že vyššie uvedené závery odvolacieho súdu sú nepresvedčivé a rozporuplné. Oprávnená v dovolaní argumentovala, že uznesenie Okresného súdu Bratislava III z 3. mája 2022 č.k. 39P/238/2021-91 v čase rozhodovania odvolacieho súdu nielen že nebolo právoplatné, ale bolo zmenené uznesením Krajského súdu v Bratislave zo 17. augusta 2022 sp. zn. 11CoP/233/2022. Dovolaciemu súdu z obsahu predmetného uznesenia, priloženého k dovolaniu oprávnenej, vyplynulo nasledovné:

20. Okresný súd Bratislava III uznesením z 3. mája 2022 č. k. 39P/238/2021-91 vo výroku I. zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Bratislava III z 9. októbra 2018 č. k. 39P/250/2018-16 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2019 sp. zn. 11CoP/7/2019 (exekučný titul v prejednávanej veci - pozn.), II. zrušil neodkladné opatrenie nariadené V. výrokom uznesenia Okresného súdu Bratislava III z 21. apríla 2021 č. k. 37P/32/2021-92, III. zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia o uloženie zákazu styku matky s maloletým, IV. začal bez návrhu konanie o zrušenie neodkladného opatrenia nariadeného VII. výrokom uznesenia Okresného súdu Bratislava III z 21. apríla 2021 č. k. 37P/32/2021-92, a zároveň maloletému pre toto konanie ustanovil opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vázovova 7/A, Bratislava. Vo výroku V. zrušil neodkladné opatrenie nariadené VII. výrokom uznesenia Okresného súdu Bratislava III z 21. apríla 2021 č. k. 37P/32/2021-92, vo výroku VI. začal bez návrhu konanie o nariadenie neodkladného opatrenia o úpravu styku matky s maloletým a maloletému pre toto konanie ustanovil opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vázovova 7/A, Bratislava. Vo výroku VII. nariadil neodkladné opatrenie, podľa ktorého je na čas do právoplatného skončenia konania vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 38P/60/2017 (s účinnosťou od 1. júna 2023 vedenej na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B3-38P/60/2017 - pozn.) matka oprávnená stretávať sa s maloletým každý kalendárny týždeň v utorok a štvrtok od 15.00 hod do 17.00 hod. a každý párny kalendárny týždeň v sobotu a nedeľu od 13.00 hod, do 16.00 hod. v prítomnosti otca s tým, že matka si bude maloletého preberať pred školským zariadením, ktoré maloletý navštevuje a v dňoch, keď maloletý nebude v školskom zariadení, v mieste bydliska otca. Matka bude maloletého odovzdávať v mieste bydliska otca okrem utoroka, keď bude mať maloletý anglický krúžok, kedy maloletého odovzdá na anglickom krúžku. Otec je povinný maloletého na styk s matkou riadne pripraviť a v určenom čase a mieste ho matke odovzdať a rešpektovať matkou zvolený program pre maloletého. Rodičia sú povinní správať sa ku sebe slušne, úctivo a zdvorilo.

21. Krajský súd v Bratislave na odvolanie matky a odvolanie otca proti vyššie uvedenému uzneseniu Okresného súdu Bratislava III uznesením zo 17. augusta 2022 sp. zn. 11CoP/233/2022 vo výroku I. zmenil napadnuté uznesenie vo výroku I. a II. tak, že návrh otca na zrušenie neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Bratislava III z 9. októbra 2018 č. k. 39P/250/2018-16 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2019 sp. zn. 11CoP/7/2019 (exekučný titul v prejednávanej veci - pozn.) a zrušenie neodkladného opatrenia vo výroku V. uznesenia Okresného súdu Bratislava III z 21. apríla 2021 č.k. 37P/32/2021-92 zamietol. II. napadnuté uznesenie vo výroku III. (o zamietnutí návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia zákazu styku matky s maloletým) potvrdil. Vo výroku III. odmietol odvolanie matky voči výrokom IV. a VI. napadnutého uznesenia, vo výroku IV. odmietol odvolanie otca voči výroku VI. napadnutého uznesenia. Vo výroku V. zrušil napadnuté uznesenie vo výroku V., ktorým súd zrušil neodkladné opatrenie nariadené výrokom VII.

uznesenia Okresného súdu Bratislava III z 21. apríla 2021 č.k. 37P/32/2021-92 a zastavil konanie o zrušenie neodkladného opatrenia nariadeného výrokom VII. uznesenia Okresného súdu Bratislava III z 21. apríla 2021 č.k. 37P/32/2021-92 začaté z úradnej povinnosti. Vo výroku VI. zrušil uznesenie vo výroku VII., ktorým súd nariadil neodkladné opatrenie o styku matky s maloletým a zastavil konanie o nariadenie neodkladného opatrenia o styku matky s maloletým začaté z úradnej povinnosti. Vo výroku VII. vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

22. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že závery odvolacieho súdu prezentované v napadnutom rozhodnutí sú v zjavnom rozpore so závermi Krajského súdu v Bratislave uvedenými v uznesení zo 17. augusta 2022 sp. zn. 11CoP/233/2022. Pokiaľ odvolací súd považoval za prekážku výkonu rozhodnutia skutočnosť, že uznesením Okresného súdu Bratislava III z 3. mája 2022 č. k. 39P/238/2021-91 vo výroku VII. došlo k zmene úpravy styku matky s maloletým, vychádzajúc pritom zo zjavne nesprávnych záverov o právoplatnosti predmetného výroku a neberúc do úvahy existenciu zrušujúceho výroku VI. uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP/233/2022, zaťažil konanie vadou zmätočnosti.

23. Úlohou odvolacieho súdu bolo dostatočne odôvodniť opodstatnenosť vyslovených záverov. Z uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP/233/2022 je pritom nepochybné, že uznesenie Okresného súdu Bratislava III z 9. októbra 2018 č. k. 39P/250/2018-16 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2019 sp. zn. 11CoP/7/2019 (exekučný titul v prejednávanej veci - pozn.) nebolo na návrh otca právoplatne zrušené a rovnako nedošlo ani k právoplatnej zmene úpravy styku matky s maloletým. Nesprávne sú preto závery odvolacieho súdu o existencii prekážky nariadenia výkonu rozhodnutia vyslovené v bodoch 16. a 17. dovolaním napadnutého rozhodnutia. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak celkom zjavne nespĺňa náležitosti presvedčivosti a preskúmateľnosti odôvodnenia a skutočne prisvedčuje názoru dovolateľky o arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti uznesenia.

24. Dovolací súd preto dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, v dôsledku čoho je potrebné konštatovať, že zo strany odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva oprávnenej na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Táto skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Preto dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko predmetom konania je výkon rozhodnutia vo veci úpravy styku matky s maloletým dieťaťom, nariadeného neodkladným opatrením na čas do právoplatného skončenia konania o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, pôvodne vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 38P/60/2017 (s účinnosťou od 1. júna 2023 vedeného na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B3-38P/60/2017 - pozn.), dovolací súd považoval z povahy veci za potrebné zrušiť aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec vrátiť na ďalšie konanie tomuto súdu. Úlohou súdu prvej inštancie bude opätovne posúdiť dôvodnosť podaného návrhu na výkon rozhodnutia. V súvislosti s novelou zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov účinnou od 1. júna 2023 vrátil dovolací súd vec Mestskému súdu Bratislava II [§ 18n ods. 2 písm. b)]. Práve na tomto súde sa vedie aj konanie o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému a možno dôvodne predpokladať, že tento súd bude mať z vlastnej činnosti vedomosť aj o stave konania vedeného pod sp. zn. B3-38P/60/2017. Vzhľadom na zistenú vadu zmätočnosti sa dovolací súd ďalšími dovolacími dôvodmi nemal možnosť zaoberať.

Trovy a poučenie o opravnom prostriedku

25. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie v novom rozhodnutí vo veci samej v súlade s ustanovením § 453 ods. 1, 3 CSP v spojení s § 58 CMP.

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.